

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

Probatur ex definitione ideæ supra exposita. Idea est forma, quam aliquid imitatur, vel ad quam respiciens artifex operatur: Ergo propria causalitas ideæ, erit ex passiva sui imitatione, conferre effectui speciem. Unde sicut forma naturalis, ex sua propria ratione, habet rationem causæ formalis intrinsecæ, in quantum per sui communicationem constituit totum compositum, & illud determinat ad certam speciem; ita etiam propria causalitas ideæ, erit formalis, non quidem intrinsecæ, sed extrinsecæ: in quantum ut objecta menti artificis, & per passivam sui imitationem, determinat agens ad producendum effectum talis speciei. Licet etiam ex consequenti, & minus principaliter, habeat quodammodo rationem causæ efficientis; quatenus artifex opera-

tur per illam, tanquam per formam intellectualem; & etiam finalis, in quantum bonitas & perfectio exemplaris, per intellectum artificis apprehensa, movet ipsum, ad hoc ut formet artefactum illi simile.

Hæc accipe (studiose Lector) & aquas divinæ sapientiæ, quas ex purissimis ac limpidissimis utriusque S. Doctoris, Augustini & Thomæ, fontibus, tibi largè in hoc Tractatu propinavimus, paululum degulta; donec in sequentibus, celeberris hujus temporis controversias, quæ tantâ animi contentione agitantur, juxta illorum Sanctorum Doctorum mentem, resolvamus: hos enim gratia suos elegit præcones, seu Christus suæ gratiæ fidelissimos interpretes, & clarissimas tubas, quarum sonus in omnè terrarum orbem exivit.

TRACTATUS QUARTUS DE VOLUNTATE DEI, ejusque Providentia.

Ad quæstionem 19. Divi Thomæ, & tres sequentes.

PRÆFATIO.

ROSE QUIMVR hac Tractatione de Divina Voluntate gravissimas Theologiæ difficultates, quibus adhuc Scholæ perstreperunt, & gravi interdum vulnere charitas leditur, quarum superiori Tomo, & Dissertationibus de scientia Dei, fundamenta jecimus. Præter cætera Scholæ nostræ placita, quibus forsitan ex nostris commentariis nonnihil lucis accedet, D. Augustini & S. Thomæ vindicias contra Molinam & Iansenium suscipio, quibuscum nihil nobis commune esse, sed ab utrisque æquo spatio recedere, ita compertum facio, & certis argumentis demonstro, ut planè nihil dubius asseruerim, eos qui Molinæ Antesignani vexilla sequuntur, etsi ab iis, Iansenius ultima quæque passus fuerit, propius tamen à Iansenio abesse. Atque ut hîc etiam specimen aliquod dem eorum quæ fusiùs & majori otio infra pertractantur, nemo est nisi rerum Theologicarum rudis, & qui non ultra videat quàm habeat oculos, ut cum Tertulliano loquar, qui eas omnes disceptationes quæ ferrent, dubitet ab uno principio deduci, quod Scholæ omnis Thomistarum summa consensione pernegat; cæteris nedum probatur, sed maximum etiam presidium est, quo sese in tuto positos esse arbitrantur. Hoc unum omnibus principium commune est, Gratiam per se efficacem libertatis indifferentiæ exitialem esse, nec posse nisi alterius temperamento aut jacturâ conciliari. Hinc Molina & Iansenius in diversas & oppositas aded sententias abierunt, ut illud usurpare possint: Si ad sinistram ieris, ego dexteram tenebo, si tu dexteram elegeris, ego ad sinistram pergam. Alteri enim visum est, gratiæ vim extenuandam esse & temperandam, ne libertatem, ut ita dixerim, frangeret, quam pene vitream facit, aded vis omnis impatientem putat. Alteri contra visum est, laxandam & veluti dilatandam libertatem in spontaneitatem, ut vim omnem gratiæ, quanta sit, ferat. Verum suis solum consecutionibus, infinitis penè intervallis separantur, sed eodem principio juncti sunt. Quid verò eorum commune cum Thomistis? planè nihil; & consecutioni-

bus, & principiis differunt; divina voluntati ac libertati humana sua jura servant; alteri & in omnem efficacem movendi tribuunt; alteri ultra spontaneitatem quam vocant, indifferentiam & dissentiendi potentiam. Sanè ut alia in re D. Augustinus dixit, in contrarium versa est sententia; & qui Thomistis consensionem cum Jansenio objiciunt, agrè ipsi, & in ea questione quæ caput omnium est, consortium effugient. Nam quod ad statum innocentie attinet, tanta omnium consensio est, ut pleno ore, nec cujusquam injuriâ dixeris, aut Jansenium Molinistam, aut Molinistas, Jansenianos evasisse. De his nobis fusiùs hac de divina voluntate Tractatione agendum est, ubi ab extremis à quibus aequè timendum est, & quæ raro periculo carent, Scholam Thomisticam abesse demonstrabo.

Hic verò ut in cæteris Angelicum Præceptorem, pressis quantum vires sinunt vestigiis sequor: quo duce nihil mihi metuendum existimo; hæc enim Angelicorum mentium singularis dos est, omnis erroris immunes esse. Et si aves discrimen internoscere quo cæteros Angelicus Doctor superat, hoc unum accipe. Aliter aliquid sapere quàm res se habet, humana tentatio est. In nullo autem aliter sapere quàm res se habet, ANGELICA PERFECTIO EST. Augustinus 2. contra Donatistas cap. 5.

Ut verò quæ in hoc Tractatu de voluntate & providentia Dei dicturi sumus, cum aliqua methòdo & ordine pertractemus, illum in septem disputationes dividemus. Prima erit de existentia & quidditate voluntatis Dei. Secunda de ejus objecto, tam motivo, quàm terminativo. Tertia ejus libertatem, quæ præcipua illius dos & prerogativa est, explanabit. Quarta voluntatem Dei antecedentem, quæ vult omnes homines salvari, eisquæ auxilia ad salutem sufficientia præparat, explicabit. Quinta mirabilem divine voluntatis efficaciam, quæ corda hominum ad quodcumque voluerit, illesâ eorum libertate movet, contemplabitur. Sexta varios ejus affectus, nimirum amorem, gaudium, justitiam, & misericordiam, declarabit. His accedet septima & ultima, quæ existentiam & quidditatem Divine Providentiæ, & modum quo ei substant actus liberi, sive boni, sive mali, creaturæ rationalis, exponet.

Sed antequam celebres illas disputationes aggrediar, è re tua & mea esse existimavi (Amice Lector) ut te paucis præmonerem, & mirari desineres, si quando de divinis prædefinitionibus, & divine voluntatis efficacia agam, quedam repetam, quæ superiori Tractatu de scientia Dei, explicata sunt. Nam primum ita res ipsa postulabat, ut pro meritis tractaretur, cum hoc principia habeant, ut veluti res omnes subjectas transcendant; & jejune admodum quæstiones pertractarentur, & parùm firmitatis haberent, nisi suis principiis niterentur. Nec verò satis esse potuit, ea jam aliis locis præmissa fuisse. Etenim si ab iis tam longè positis lucem duntaxat accipere voluissem, obscuritatem merito inculcasses. Tentavi ipse aliquando, an possent pro dignitate quæstiones illæ pertractari, prætermisissis principiis superiori Tractatu statutis; atque experimento didici, huius veluti lucis absentia, maximas tenebras offundi. Nec dubito quin ipse ea fuisse prætermisissæ agrè tulisses. Sed demum tuo commodo consulere volui: non potuisset enim non esse molestissimum, si interdum, aut singulis paginis (quod aliquando accidisset) coactus fuisses alia loca consulere, ad ea probe intelligenda quæ præ oculis & manibus habuisses. Si quæ igitur repetita sint (quod vix ipse advertes, cum semper alius explicandi, & versandi modus rem eandem satis distinguat) & ita res ipsa postulabat, & maior inde claritas accessit, & tuo otio consultum est. De his te semel præmonitum volui (studiosè Lector) ne temerè à me factum putes.